

Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.

TEMATICKÉ OKRUHY K BAKALÁŘSKÉ ZKOUŠCE

VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE

Bc. studijní program Psychologie

- 1. Vývojová psychologie jakožto věda** (předmět studia, obory vývojové psychologie, aplikace vývojové psychologie, interdisciplinarita vývojové psychologie, principy současné vývojové psychologie)
- 2. Problematika psychického vývoje** (charakteristika, zákonitosti, evoluce a involuce ve vývoji, vývojové úkoly a přechody, krize ve vývoji, nestandardní vývoj a poruchy vývoje)
- 3. Determinace psychického vývoje** (historické pohledy na determinaci vývoje, interakční pojetí determinace vývoje, zrání a učení a jejich interakce, genotyp, fenotyp, reakční norma, behaviorální genetika, epigenetika, Bronfenbrennerův model vývoje)
- 4. Metodologie vývojové psychologie** (způsoby získávání dat, základní strategie, klinický výzkum, etické aspekty výzkumů, chyby a mýty ve výzkumech)
- 5. Základy vývojové teorie Sigmunda Freuda** (teorie pudů, psychosexuální vývoj, oidipovský komplex, povaha dětské sexuality, zhodnocení teorie, nástin dalšího směřování psychoanalytických teorií)
- 6. Základy vývojové teorie Erika Eriksona** (východiska Eriksonovy teorie, teorie psychosociálního vývoje, náplň jednotlivých vývojových období, zhodnocení teorie)
- 7. Raný proces socializace a význam vztahu** (historické milníky v chápání rané socializace, výzkumy H. Harlowa a R. Spitze, teorie separace individuace M. Mahlerové, teorie attachmentu J. Bowlbyho – stručně, současný pohled na ranou socializaci – teorie intersubjektivit)
- 8. Teorie attachmentu** (pojetí attachmentu dle Bowlbyho, výzkumy M. Ainsworthové a typy attachmentu, význam attachmentu pro navazování vztahů a jejich povahu v dospělosti, současné výzkumy a změny v pojetí)
- 9. Kognitivní vývoj** (obsah kognice, postup vývoje myšlení, determinace kognitivního vývoje – historický pohled, diskuse o podílu zrání a učení ve vývoji myšlení- příklady argumentů)
- 10. Teorie kognitivního vývoje** (teorie J. Piageta, L.S. Vygotského – základní východiska teorií, základní pojmy, podobnosti a rozdíly, zhodnocení)
- 11. Morální vývoj** (morálka, morální pravidla, morální uvažování a chování, teorie morálního vývoje J. Piageta, L. Kohlberga a C. Gilligan)

- 12. Vývoj řeči a komunikace** (komunikace, jazyk a řeč, protosociální a protokomunikační chování, vývoj jednotlivých rovin řeči, sociální a biologické vlivy na osvojení jazyka, teorie vývoje řeči, bilingvismus)
- 13. Prenatální období** (periodizace, fáze prenatálního vývoje, interakce a vztah mezi matkou a dítětem, porod a jeho vedení)
- 14. Novorozenecké období** (periodizace, chování a reflexní činnost novorozence, motorický vývoj, smyslový vývoj, primární intersubjektivita, bonding a význam vztahu mezi dítětem a pečující osobou)
- 15. Kojenecké období** (periodizace, vývoj hrubé a jemné motoriky, vývoj vnímání, myšlení a řeči, vývoj sociálních vztahů, vývoj sebepojetí, charakteristika dle autorů /Freud, Erikson, Piaget, Mahler.../)
- 16. Batolecí období** (periodizace, vývoj hrubé a jemné motoriky, vývoj vnímání, myšlení a řeči, vývoj sociálních vztahů, vývoj sebepojetí, charakteristika dle autorů /Freud, Erikson, Piaget, Mahler.../)
- 17. Předškolní období** (periodizace, vývoj hrubé a jemné motoriky, vývoj vnímání, myšlení a řeči, kresba a hra, vývoj sociálních vztahů, vývoj sebepojetí, charakteristika dle autorů /Freud, Erikson, Piaget, Mahler.../)
- 18. Vstup dítěte do školy** (psychologické aspekty vstupu dítěte do školy, změny z perspektivy dítěte a rodiny, školní zralost a školní připravenost, diagnostika školní zralosti)
- 19. Mladší školní věk** (periodizace, tělesný vývoj, vývoj myšlení, sociálních vztahů a identity, specifika raného školního věku, charakteristika dle autorů)
- 20. Období dospívání** (vymezení období a jeho varianty, tělesný vývoj a jeho vliv na psychiku, kognitivní a morální vývoj, otázka identity, vývoj sociálních vztahů, zdroje krize v období dospívání, teorie dospívání)
- 21. Období dospělosti** (problémy s periodizací, charakteristické znaky dospělosti, vynořující se dospělost, vývojové úkoly a krize dospělosti, charakteristika jednotlivých fází, významná témata dospělosti, partnerství, rodičovství, pracovní kariéra)
- 22. Období stárnutí** (vymezení období, tělesné změny, vývoj myšlení, paměť, vývoj osobnosti, sociální vývoj, krize ve stáří, psychopatologie stárnutí, strategie vyrovnání se se stárnutím, ageismus a mýty o stáří)

Doporučená literatura:

- ATKINSON, R. L. Psychologie. Praha: Portál, 2003
- BOWLBY, J. Vazba: teorie kvality raných vztahů mezi matkou a dítětem, Praha: Portál, 2010
- BOWLBY, J. Odloučení: Kritické období raného vztahu mezi matkou a dítětem. Praha: Portál, 2012
- BOWLBY, J. Ztráta: smutek a deprese. Praha: Portál, 2013
- ERIKSON, E. H. Dětství a společnost. Praha: Argo, 2002
- FRAKOVÁ, M. Dospělost a její variabilita. Praha: Grada Publishing, 2009
- FREUD, S. Vybrané spisy 3. Práce k sexuální teorii a učení o neurosách. Praha: Avicenum, 1971
- HAMILTON, I. S. Psychologie stárnutí, Praha: Portál, 1999
- MAHLER, M. S. Psychologický zrod dítěte. Praha: Triton, 2006
- LANGMEIER, J. a KREJČÍŘOVÁ, D. Vývojová psychologie. Praha: Grada, 2006
- MACEK, P. Adolescence, Praha: Portál, 2003
- MATĚJČEK, Z. a LANGMEIER, J. Psychická deprivace v dětství. Praha: Avicenum, 1974
- PIAGET, J. Psychologie dítěte. Praha: portál, 2007
- ŘÍČAN, P. a KREJČÍŘOVÁ, D. Dětská klinická psychologie, Praha: Grada, 2006
- ŘÍČAN, P. Cesta životem. Praha: Panorama, 2021
- SVOBODA, M. (ed.), KREJČÍŘOVÁ, D. a VÁGNEROVÁ, M. Psychodiagnostika dětí a dospívajících, Praha: Portál, 2009
- ŠULOVÁ, L. Raný psychický vývoj dítěte, Praha: Karolinum, 2010
- THOROVÁ, K.: Vývojová psychologie, Praha: Portál, 2015
- VÁGNEROVÁ, M. a kol. Psychologie handicapu. Praha: Karolinum, 2000
- VÁGNEROVÁ, M. Úvod do vývojové psychopatologie I - IV . Liberec: Technická univerzita 2002 – 2003
- VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: Dětství a dospívání. Praha: Karolinum, 2012
- VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie II.: Dospělost a stáří. Praha: Karolinum, 2007